2016D11533

INBRENG VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

De vaste commissie voor Financiën heeft op 17 maart 2016 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Financiën over kabinetsreactie van 3 februari 2016 op het groenboek over financiële retaildiensten van de Europese Commissie (Kamerstuk 22 112, nr. 2060).

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De adjunct-griffier van de commissie,
Elferink

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het Groenboek over financiële retaildiensten en de kabinetsreactie daarop. Deze leden vinden het terecht dat in de kabinetsreactie een aantal kanttekeningen wordt geplaatst bij het Groenboek en dat kritisch naar de voorstellen gekeken wordt. Als er concrete knelpunten of belemmeringen zijn, die van een behoorlijke omvang zijn, breed spelen en structureel van aard zijn, moeten deze praktisch worden opgelost. Zonder alles weer over de volle breedte aan te pakken. Als iemand die in Spanje gaat wonen, geen bankrekening in Duitsland kan of mag aanhouden, omdat de persoon een adres moet hebben in Duitsland, los dan dat probleem op. Deze leden zijn overigens positief over het feit dat het kabinet nadrukkelijk pleit voor ruimte voor financiële innovatie en dus FinTech.

Deze leden zijn het volstrekt eens met het kabinet dat voordat er vervolgstappen worden gezet er eerst een onderbouwing met probleemanalyse moet komen en een effectmeting. Hoe groot en frequent zijn bijvoorbeeld de geconstateerde voorbeelden in het Groenboek of gaat het hier om incidenten? De Europese Commissie wil tegen de zomer van 2016 al een actieplan presenteren. Hoe realistisch is dit dan? Hoe gaat het kabinet ervoor zorgen dat het gebeurt en dat het tijdig gebeurt? Meer keuze en lagere prijzen kunnen deze leden natuurlijk altijd als doel ondersteunen. Hoe draagt dit Groenboek daaraan bij? Hoe zorgt de Minister er voor dat dit ook effectief het doel blijft? Toetst de Minister het actieplan dat medio 2016 verschijnt specifiek op die punten? Zo ja, hoe?

Als het gaat om fiscale en civielrechtelijke belemmeringen, betwijfelt het kabinet terecht of deze er daadwerkelijk zijn om grensoverschrijdend te handelen. Volgens het kabinet verdient het aanbeveling per deelmarkt te zien of er sprake is van structurele belemmeringen en zo ja, welke. Hoe gaat de Minister dat afdwingen?

De Europese Commissie vindt dat er stappen gemaakt kunnen worden wat betreft het meenemen naar andere lidstaten van bijvoorbeeld zorgverzekeringen, beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen en pensioenverzekeringen. Hoe kijkt de Minister daar naar, want achter een aantal verzekeringen gaat ook een specifieke nationale component en regelgeving schuil (zoals bijvoorbeeld de zorg en pensioenen in Nederland)? De leden van de VVD-fractie vinden dat bijvoorbeeld zorg en pensioenen bij uitstek een nationale, en dus niet een Europese aangelegenheid zijn. Hoe groot en frequent zijn de problemen?

De Europese Commissie geeft aan dat consumenten en ondernemingen barrières ervaren bij het aanschaffen en aanbieden van producten in andere landen. Welke concrete barrières gaat het dan om? En welke toetredingsdrempels zijn er concreet?

De leden van de VVD-fractie lezen dat er ook gekeken gaat worden naar verbetering van de informatieverstrekking over beschikbare producten, of wel gestandaardiseerde informatie. In de hypothekenrichtlijn is met het ESIS-formulier (zelfde Europese informatieverstrekking) daar nu nog niet direct een positieve ervaring mee opgedaan. Hoe neemt het kabinet die ervaring mee bij het vervolg van het Groenboek?

De Europese Commissie denkt ook aan Europese paspoorten. Deze leden vragen daarbij wel aandacht voor de volgende problematiek: in Nederland worden namelijk vaak strenge eisen gesteld. Deze blijven gewoon gelden.

Voor partijen zonder bijkantoor die wel actief zijn in Nederland gaan dit soort eisen meestal niet gelden. Dan blijft er nog steeds sprake van een ongelijk speelveld. De leden van de VVD-fractie vinden dit niet wenselijk. Hoe gaat de Minister dit voorkomen in het kader van vervolgacties uit dit Groenboek?

Er wordt ook weer het voorbeeld van het Pan-Europese pensioenproduct (PEPP) genoemd. De leden van de VVD-fractie zijn tegen standaardisering van individuele pensioenproducten (in de 3e pijler, vrijwillige individuele pensioenbesparingen). Daarmee belemmer je innovatieve producten, terwijl de vraag daarnaar juist zal toenemen. De noodzaak voor een (Europees) standaardproduct is onduidelijk, een analyse van de mogelijke knelpunten ontbreekt nog.

Als het gaat om maatregelen gericht op hypotheekverstrekkers, zien deze leden geen aanleiding om nu met nieuwe maatregelen te komen. De Mortgage Credit Directive (MCD) of hypothekenrichtlijn is pas per maart 2016 in werking. Deze leden zijn van mening dat nu eerst maar eens de nieuwe wet- en regelgeving de kans moet krijgen om haar werk te doen. Hoe kijkt de Minister overigens aan tegen het Groenboek in relatie tot de aangenomen motie bij de implementatiewet voor MCD om zeer terughoudend om te gaan met verdergaande harmonisatie? Overigens geldt dit ook voor andere deelmarkten, zoals de betaaldiensten. In hoeverre gaat de Minister nieuwe regelgeving op deze terreinen dan ook tegen houden?

De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat één van de concrete problemen, die een belemmering is voor overstappen, en die dus snel opgelost moet worden, de nummerportabiliteit is. De Europese Commissie wil dit in 2019 nader onderzoeken. En dat terwijl de Europese Commissie het knelpunt van minimaal overstapgedrag van de consument nu zelf al constateert. De mogelijkheid om makkelijker over te stappen vergroot de concurrentie. Dit is een concreet knelpunt. Gaat het kabinet er bij de Europese Commissie nogmaals voor pleiten dit concrete probleem eerder op te pakken dan 2019? Zo nee, waarom niet?

De leden van de VVD-fractie vinden het een goede zaak dat het kabinet op specifieke punten marktpartijen, toezichthouders en andere belanghebbenden nog nader consulteert. Hoe gaat dit vorm krijgen? Wat is de tijdsplanning? Gebeurt dit nog voordat het actieplan verschijnt? Zo nee, waarom niet?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het door de Europese Commissie gepubliceerde groenboek over financiële retaildiensten en de kabinetsreactie op het groenboek. De leden van de PvdA-fractie onderschrijven dat het tot stand brengen van een Europese interne markt voor retaildiensten voordelen voor de consument kan opleveren. De leden van de PvdA-fractie merken op dat voor de crisis veel financiële instellingen, vooral banken, actief waren in andere Europese lidstaten. De genoemde leden betwijfelen dan ook of structurele belemmeringen de oorzaak zijn van het lage aanbod aan grensoverschrijdende retaildiensten. Daarnaast kent Nederland terecht een hoog niveau van consumentenbescherming. Niet voor niets hebben we een twin peaks-model waarin het gedragstoezicht is ondergebracht bij een aparte toezichthouder, de AFM. De leden van de PvdA-fractie willen niet dat een harmonisatie van regels leidt tot een vermindering van de consumentenbescherming. De leden van de PvdA-fractie hebben over het groenboek en de kabinetsreactie nog de volgende vragen.

De leden van de PvdA-fractie vragen of de Europese Commissie voornemens is om een uitgebreide analyse te maken van mogelijke toetredingsbarrières? De leden van de PvdA-fractie vragen of al duidelijk is op welke specifieke onderwerpen de Europese Commissie voornemens is voorstellen te doen in het actieplan dat deze zomer moet verschijnen? De leden van de PvdA-fractie merken op dat de Europese Commissie in haar groenboek stelt dat nog stappen te maken zijn wat betreft de overdraagbaarheid van pensioenen. De leden van de PvdA-fractie vragen de Minister of hij het met haar eens is dat pensioenen een nationale aangelegenheid zijn en inmenging van de Europese Commissie ongewenst is?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP hebben met belangstelling kennisgenomen van de kabinetsreactie op het groenboek van de Europese Commissie over «financiële retaildiensten». Echter, er leven bij deze leden nog wel enkele vragen.

Het kabinet ziet het als een zorg dat verdere harmonisatie van regels op het gebied van consumentenbescherming kan leiden tot vermindering van de consumentenbescherming die momenteel al in Nederland bestaat. Deze zorg delen deze leden natuurlijk ook. Zij vragen dan ook aan de Minister hoe het kabinet zorg gaat dragen voor het in stand houden van de strengere Nederlandse waarborgen op het gebied van consumentenbescherming bij financiële retaildiensten.

In de reactie van de Minister op het groenboek van de Europese Commissie lezen deze leden dat uit gedragseconomisch onderzoek is gebleken dat meer keuze niet noodzakelijkerwijs tot betere keuzes leidt. Verder lezen zij dat door het vertrouwen in vergelijkingssites te bevorderen de werking van de interne markt mogelijk verbeterd zou kunnen worden. Heeft de Minister reeds concrete voorstellen om het vertrouwen in vergelijkingssites te bevorderen? Hoe staat de Minister tegenover het idee om een keurmerk te introduceren voor vergelijkingssites dat de onafhankelijkheid van een vergelijkingssite waarborgt?

De Minister verwijst in zijn reactie op het groenboek van de Europese Commissie naar onderzoeken van de ACM waaruit het beeld naar voren kwam dat aanzienlijke overstapdrempels bestaan. Niet alleen voor buitenlandse aanbieders van financiële diensten en producten, maar ook voor binnenlandse aanbieders. Wat gaat de Minister concreet doen om de overstapdrempels die tussen binnenlandse aanbieders bestaan weg te nemen? Wanneer kan de Tweede Kamer de uitkomsten van het ACM onderzoek naar nummerportabiliteit verwachten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie lezen met belangstelling de reactie van het kabinet waar het gaat om het delen van het grotere doel met de Europese Commissie, maar dat veel neerkomt op uitwerking. De fundamentele vraag die wel gesteld moet worden, is of het wegnemen van Europese drempels en het vergroten van de markt altijd tot gevolg heeft dat concurrentie en kwaliteit van dienstverlening toeneemt.

Erkent het kabinet dat juist ook lokale markten en meer kleinschaligheid ook kunnen leiden tot consumentenvoordelen en dat Europese ontwikkelingen ook in dit licht bezien moeten worden? In aanvulling hierop vragen deze leden of een aanzienlijke vergroting van de markt ook niet – op termijn – systeemrisico's met zich meebrengt, bijvoorbeeld ook door

nieuwe consolidatieslagen in de financiële retaildienstverlening? Hoe worden die nieuwe risico's gemitigeerd? En wordt gewaarborgd dat er ook in een grote Europese markt ruimte blijft voor nieuwkomers in brede zin?

In algemene zin vragen de leden van de CDA-fractie of de positie van de verschillende Nederlandse toezichthouders en aansturing ervan door de Nederlandse democratie in de toekomst behouden gaat blijven, of dat er op dat gebied ook de mogelijkheid bestaat dat bevoegdheden worden overgedragen naar Europese toezichthouders.

Ten slotte delen de leden van CDA-fractie met het kabinet dat een ordentelijke probleemanalyse onderdeel moet zijn van nieuwe wetgeving. Is het kabinet bereid om voorstellen ook daadwerkelijk af te wijzen als de probleemanalyse niet voldoende helder is?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de kabinetsreactie op het groenboek over financiële retaildiensten.

Naar aanleiding van het genoemde punt brengen de leden van de PVV-fractie het volgende naar voren.

Allereerst willen de leden van de PVV-fractie weten wat dit groenboek betekent voor ons provisieverbod.

Tevens merken de leden van de PVV-fractie op dat de Europese Commissie in haar groenboek aangeeft dat er nog stappen te zetten zijn wat betreft het meenemen naar andere lidstaten van zorgverzekeringen, beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen en pensioenverzekeringen. De leden van de PVV-fractie vragen de Minister dit nader toe te lichten. Wat voor gevolgen zal dit meebrengen en wat is het standpunt van het kabinet ten aanzien hiervan?

Voorts merken de leden van de PVV-fractie op dat in het groenboek het voldoen aan landenspecifieke regelgeving binnen de interne markt en divergerende toezichtpraktijk wordt aangemerkt als barrière voor grensoverschrijdende activiteiten van financieel dienstverleners. Dit kan volgens de Europese Commissie verbeterd worden door de verschillen in werkwijze tussen lidstaten aan te pakken. De leden van de PVV-fractie willen weten welke verschillen er bestaan, in welk opzicht deze verschillen in werkwijze zullen worden aangepakt en wat het kabinet hiervan vindt. Betekent dit dat de Nederlandse regels voor financiële dienstverleners mogelijk versoepeld moeten worden?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het Groenboek over financiële retaildiensten van de Europese Commissie en de kabinetsreactie hierop. De leden van de D66-fractie waarderen het initiatief om belemmeringen voor consumenten en bedrijven weg te nemen. Een beter werkende interne markt leidt tot meer keuzemogelijkheden, lagere prijzen en een hogere kwaliteit van dienstverlening. Deze leden zien uit naar het actieplan dat tegen de zomer van 2016 wordt gepubliceerd. De leden hebben nog wel enkele vragen over het Groenboek met het oog op een gebalanceerde uitwerking.

De leden van de D66-fractie onderschrijven het standpunt van het kabinet dat per deelmarkt moet worden bezien of er sprake is van structurele

belemmeringen en zo ja, welke dat zijn. Concrete vervolgstappen die de interne markt een stap verder brengen zullen op deelmarkten moeten worden geïdentificeerd op grond van een adequate probleemanalyse. De leden vragen of is voorzien dat de Commissie dergelijke probleemanalyses gaat uitvoeren in aanvulling op het Groenboek. Kan het kabinet benoemen welke belangrijkste drie barrières consumenten en ondernemingen ervaren bij het aanschaffen en aanbieden van producten in andere lidstaten?
De leden van de D66-fractie onderschrijven de intentie om financiële producten over de landsgrenzen heen beschikbaar te maken. Zij vragen zich echter af wat de rol van lokale, op maat gemaakte producten is in de onderzochte markten. Hoe beoordeelt het kabinet het risico dat lokale producten verkeerd worden gebruikt, bewust dan wel onbewust, door een verbod op discriminatie voor financiële dienstverlening op basis van woonland?
De leden van de D66-fractie waarderen het voornemen om te anticiperen op technologische ontwikkelingen in de toekomst. Ten aanzien van vergelijkingssites geeft aan het kabinet aan dat het vertrouwen in deze vergelijkingssites bijzonder belangrijk is, en wijst hierbij op het risico dat regulering de effectiviteit van vergelijkingssites zou kunnen bedreigen. De leden van de D66-fractie vragen zich af of er ook gekeken wordt naar de onafhankelijkheid van deze vergelijkingssites.
De leden van de D66-fractie vinden het van belang dat het niveau van consumentenbescherming in Nederland hoog gehouden wordt. Op welke punten ziet het kabinet de grootste risico's tot mogelijke verslechtering van de consumentenbescherming? De leden vragen of het in de ogen van het kabinet een prioriteit moet zijn om de bekendheid van FIN-NET te verhogen en zo ja, wat gaat het kabinet daar zelf toe ondernemen?

De leden van de D66-fractie zijn groot voorstander van het EU-brede recht op toegang tot elementaire betaalrekeningen. Kan het kabinet ingaan op de reikwijdte van dit voorstel? Kan het kabinet aangeven of dit gevolgen zal hebben voor de mogelijkheden van onder meer sekswerkers en coffeeshophouders om een bankrekening te openen?

II Reactie van de Minister van Financiën